

“No trobo necessàries les fusions de caixes catalanes”

Els manuals diuen que un empresari cerca d'obtenir el màxim de beneficis en el seu negoci. Aquest objectiu va lligat necessàriament a la cultura de la cobdícia de què parlem al llibre?

—La cobdícia és un pecat en termes morals, que sempre ha existit i ha estat condemnat. Però a mi em preocupa que aquest afany exagerat pel guany fàcil i el benefici extraordinari molt més enllà de les necessitats sigui lloat a les escoles de negoci. I aquests darrers trenta anys la societat civil ha venerat la persona que guanya diners. La cultura de la cobdícia és la consideració social d'una persona pel fet que ha sabut guanyar diners. Com més diners tens, més intel·ligent i més valorat ets socialment.

—**La societat capitalista és això...**

—Que ESADE i IESE parlin de màximització de beneficis significa que l'empresari es pot veure abocat a vorejar la legalitat, perquè, és clar, com pots aconseguir el màxim benefici? Doncs, per exemple, reduint al màxim les despeses en manteniment per a protegir el medi, ajustant-se estrictament a la llei, però sense el mínim esforç extra. Des del meu punt de vista, aquest criteri no és acceptable. La societat civil hauria d'aconseguir que els empresaris tinguessin en compte el benestar social i de la comunitat.

—**Aquesta cobdícia pot haver arrossegat molts empresaris a la crisi, que es poden haver arriscat més del compte?**

—I tant que sí. Amb la conjuntura econòmica que hi ha des del 2007, el risc de caure en el parany de la cobdícia ha empès moltes empreses, i també ciutadans, al fracàs. Avui dia els qui tenen crèdits i hipoteques reclamen que no els toquin l'interès, però no és lògic. El diner, com qualsevol cosa, té un cost, i no donar valor al diner amb interessos a l'1% és garantia de fracàs. Les persones que tenien diners han

JORDI PLAY

Francesc Cabana (Barcelona, 1934) és historiador i advocat. Especialista en la història econòmica de Catalunya, acaba de publicar ‘La cultura de la cobdícia. Les claus de la crisi econòmica a Catalunya’ (Pòrtic, 2009).

buscat més rendibilitat, i és quan han sorgit aquests genis de les finances que han creat productes monstruosos que ningú no sap encara què tenien al darrere, i fins i tot han aparegut estafadors com Madoff. I la gent se'ls ha creguts, entre ells els Botín, que a través de filials del Banc Santander han venut productes Madoff a l'estat.

—**Hi ha diferències entre els empresaris catalans i els espanyols, pel que fa a la cobdícia?**

—Sí, en el sentit que a Madrid hi ha més diners que a Catalunya, diguem-ho clar. Aleshores, aquesta cultura del tripijoc i diner ràpid (el *pelotazo*, que en diuen ells) s'ha viscut molt més a Madrid que no aquí, i en el terreny im-

mobiliari es veu clarament. Les grans operacions d'aquesta mena han estat a Madrid, al País Valencià i a la Costa del Sol, sobretot, perquè, entre més coses, aquí no hem tingut una legislació urbanística que ho facilités ni tampoc extensions immenses de terreny per a créixer, i perquè a les zones turístiques catalanes hi ha hagut un cert control del creixement.

—**En l'esclat de la crisi s'ha responsabilitzat la banca d'haver donat crèdits sense estudiar a fons el risc de demora, i també les immobiliàries i constructores. Però al darrere hi ha unes administracions que concedeixen llicències d'obres, també sense fre ni gaire control. Quina**

responsabilitat té el sector públic en aquesta crisi?

—La responsabilitat última, en definitiva, és de la societat civil. Amb això no mull dir que vosaltres i jo tinguem una culpa directa, sinó que és la societat civil que elegeix els seus governs. Als municipis ha passat una cosa molt lògica i humana: els ajuntaments tenen la necessitat de complaure els seus habitants donant-los més serveis públics. I com ho poden fer? Bona part dels ingressos els arriben de les qualificacions urbanístiques, i l'impuls és donar llicències per recaptar més. Ara, però, els ingressos provinents de l'urbanisme han baixat radicalment, i s'han de resituar.

—I com se surt del túnel?

—El problema ha estat que els agents financers, sobretot els bancs, per complaure la demanda d'habitatges i inversions, amb interessos molt baixos, van donar més diners dels que podien donar. Les dificultats dels bancs i caixes són similars als de les persones que han demanat una hipoteca. Aquests darrers anys, els diners prestats per les entitats no provenien dels seus dipòsits, sinó de les emissions de deute a l'estranger. I ara si demanes un crèdit sovint et diuen que no, no pas perquè no vulguin, sinó perquè ja no poden col·locar més emissions a l'exterior i els inversors els reclamen que retornin els diners prestats.

—**Tots els organismes internacionals apunten que l'estat espanyol trigarà més a sortir de la crisi. Dins d'aquest estat, Catalunya tindrà el camí més fàcil?**

—Espero que a Catalunya no li costi tant, perquè té més xarxa de petita i mitjana empresa. En aquest moment qui pateix més és precisament la pime catalana, però paradoxalment tindrà més possibilitat de recuperació el dia de demà. La gran empresa madrilenya, o bé té unes dificultats de finançament enormes que l'arrosseguen al concurs de creditors, o bé ho soluciona perquè té patrimoni i un negoci diversificat.

—**Quins errors es poden cometre quan se cerca una sortida a la crisi?**

—Els errors, el govern de Zapatero ja els comet. Els va cometre el 2007, quan no va voler anunciar que entràvem en un període de crisi, per la proximitat amb les eleccions espanyoles. I el president del govern espanyol, que d'econo-

mia no en sap, deia aleshores que aviat passàriem Itàlia i França. I res de res. I ara fa poc que ha tornat a ficar-se de peus a la galleda afirmant que l'estat va entrar més tard a la crisi i que per això en sortirà més tard que no la resta. Això no és cert: va entrar-hi abans que els altres a través de la crisi immobiliària, però passa que no es diagnosticava. I en sortirà més tard perquè les mesures que s'apliquen no són les que caldria.

—**Alemanya és un bon model de gestió de la crisi?**

—Alemanya no ha tingut crisi immobiliària i, per tant, té unes circumstàncies econòmiques diferents. Ara bé, la gestió del govern és bona, a diferència de l'espanyola. Els governs dels Estats Units, Alemanya i el Regne Unit han tingut un valor increïble quan han aplicat mesures financeres absolutament heterodoxes, que fa dos anys els haurien enviats a l'infern dels liberals ultres, però que ara les apliquen i espero que se'n surtin.

—**A banda les mesures econòmiques, quin altre ingredient cal per a sortir airós d'una crisi?**

—Les mesures econòmiques són imprescindible, però sobretot cal lideratge polític. Vol dir crear confiança en la gent. El fenomen Obama crea confiança, com també la senyora Merkel.

—**Zapatero no crea confiança?**

—El programa econòmic espanyol no ha estat valorat positivament per la majoria dels economistes, inclosos molts dels seus. Se n'adonen? Doncs no ho sé. Un president del govern té perfecte dret a no saber economia. Ara bé, si no en sap, s'ha d'envoltar d'un bon equip. El senyor Solbes (del Vinalopó) en sap, d'economia, i era coherent. Però en aquest moment, amb la ministra Salgado, no hi ha ni coherència ni projecte econòmic. Hem entrat en un gran dèficit? Doncs apujarem impostos. No cal saber gaire economia per entendre que aquesta mesura no apunta a ser ni bona ni suficient per a l'economia espanyola.

—**Suara parlàveu de la situació de bancs i caixes. El sistema financer català es troba en un procés de canvi, amb dues fusions —pel cap baix— engegades. Aquests processos, responen més a pressions polítiques o a necessitats estrictament econòmiques?**

JORDI PLAY

“Aquests darrers trenta anys, la societat civil ha venerat la persona que guanya diners”

—La situació real de les caixes i bancs no la saben ni ells mateixos, perquè no saben quina morositat tindran sobre els seus crèdits els mesos vinents. El Banc d'Espanya en té unes previsions, i aplica una política que des del meu

punt de vista és molt negativa, molt dura, sobretot amb relació a les caixes. I és negatiu perquè parteix d'un criteri de mercat espanyol, i a mi això no em serveix. Em refereixo a la creació del FROB –fons de reestructuració ordenada bancària–, un sistema que permet de vulnerar i passar-se per l'esquena els estatuts d'autonomia que donen competència sobre les caixes domiciliades a la pròpia comunitat. El Banc d'Espanya força molt les caixes a les fusions.

—**I aquest forçament es concentra especialment a Catalunya...**

—És que és on n'hi ha més, i, al damunt, Catalunya és una de les co-

munitats on no hi ha hagut interès per cap de les deu caixes a emetre quotes participatives, un sistema com un altre d'arribar a la privatització de les caixes. Cap no s'ha trobat obligada a fer-ho. La morositat de les caixes catalanes pot ser relativament alta en algun cas, però no crec pas que sigui perillosa per al sistema financer.

—**Aleshores són necessàries, les fusions?**

—No trobo necessàries les fusions de caixes catalanes. Ara bé, el Banc d'Espanya les empeny amb una força considerable.

—**Un sistema financer sense tantes**

caixes però més grans desvirtuaria aquest model que fins ara ha estat d'èxit?

—No crec que la dimensió d'una entitat sigui cap problema. Han de tenir una certa dimensió, que ja la tenen, i no han d'estirar més el braç que la màniga. A Catalunya no ho han fet mai. Per exemple, la Caixa de Manlleu s'ha mantingut dins el seu àmbit més proper, i sempre ha actuat correctament. Si una caixa espanyola ha fet aventures perilloses, que ho pagui ella, però no la resta.

Gemma Aguilera